

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus VII. Argumentum. Tradens pro dote Ecclesiæ Parochialis quædam bona insufficientia pro sustentatione Rectoris non acquirit juspatronatus, sed si alius suppleat defectum dotis, ambo insolidum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

ARGUMENTUM.

Tradens pro dote Ecclesiæ Parochialis quædam Bona insufficientia pro sustentatione Rectoris non acquirit Juspatronatus; Sed si alius suppleat defectum dotis, ambo insolidum erunt Patroni.

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus acquiritur ratione dotis, dummodo hæc sit sufficiens pro omnibus necessariis Ecclesiæ, secus si sit insufficientis. Intellige ut num. 3.
- 2 Supplens defectum dotis de consensu dotantis acquirit una cum eo Juspatronatus.
- 3 Ratione dotationis plures possunt esse Patroni.
- 4 Dos Ecclesiæ, ex quibus Bonis constitui debeat.
- 5 Dos debet esse perpetua.
- 6 Dos Ecclesiæ an constitui possit ex Bonis Emphyteuticis, & feudalibus.
- 7 Dos Ecclesiæ, quibus modis constitui possit?
- 8 Episcopus tenetur providere Clerico ordinato absque titulo, sed intellige, ut num. 12.
- 9 Fundator an teneatur dotare Ecclesiæ, quam Episcopus contra dispositionem Juris consecravit indotatam. Et quid si Fundator non sit solvendo? num. 10.
- 11 Fundans Ecclesiæ tacitè se obligat ad illam dotandam.

CASUS VII.

Titius dedit Ecclesiæ Parochiali pro dote quædam Bona, quorum fructus licet essent sufficientes pro luminaribus, & aliis ornamentis Ecclesiæ, tamen erant insufficientes pro sustentatione Rectoris; Queritur, An acquisiverit ratione hujus collationis Bonorum Juspatronatus?

Et videtur respondendum affirmativè, quia *Text. in suprascripto Cap. Quicumque*

concedit Juspatronatus indistinctè omnibus conferentibus Ecclesiæ aliquid de facultatibus propriis. Sed tamen resolutio negativa de Iure est verior; quia licet *Textus* concedat Juspatronatus conferentibus Ecclesiæ aliquid de facultatibus propriis; Id tamen, quod conferitur debet esse tale, ut sufficiat pro omnibus necessariis Ecclesiæ, ut vult *Gloss. in dicto Cap. in verb. aliquid Abb. in Cap. ad audientiam de Eccl. edific. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 5. art. 12. Rota decis. 521. par. 2. recent.* Itaut si sit insufficientis, potius dicitur Benefactor, quàm Dotator *Lotter. de re Benef. qu. 31. num. 3. Vivian. de Jurepatr. lib. 2. cap. 4. num. 18.*

Benè verum est, quod si alius de consensu Titii suppleat defectum dotis, conferendo Ecclesiæ alia Bona propria, quæ simul sumpta sint sufficientia pro omnibus necessariis Ecclesiæ, tunc Titius erit insolidum Patronus simul cum illo alio ratione dotationis; Sicuti sunt ambo insolidum Patroni illi, quorum unus dedit Bona pro dote Ecclesiæ sufficientia solum pro sustentatione Rectoris, alius verò dedit alia Bona pro Luminaribus, & ornamentis ejusdem Ecclesiæ; Quia *Text. in dicto Cap. Quicumque* concedit Juspatronatus dotantibus Ecclesiæ, non distinguendo si sit unus, vel plures; Ergò si sunt plures, sive æqualiter, sive inæqualiter contulerint, omnes erunt Patroni insolidum ratione dotationis, dummodo ea, quæ contulerint, conjunctim sumpta sint sufficientia pro dote Ecclesiæ. Ita *Abb. in cap. 3. de Eccl. edifican. Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 3. art. 5. Roch. de Curt. eodem tract. in verb. Et dotavit quest. 11.*

Hæc tamen procedunt in Beneficiis Curatis, & residentialibus; In Beneficiis enim simplicibus, & non residentialibus, acquiri potest Juspatronatus, etiam ratione dotationis, quæ sit insufficientis pro sustentatione Beneficiati; dum passim videmus esse plura Beneficia simplicia patronalia parvi redditus, & insufficientis ad Beneficiati sustentationem. *Roch. de Curt. de Jurepatr. in verb. & dotavit quest. 7. Fontanell. eodem tract. lib. 6. quest. 21. num. 6.*

Dos

4 Dos autem Ecclesiæ constitui debet de Bonis partim mobilibus, & partim immobilibus; quia dos Ecclesiæ juxta *Text. in cap. Nemo de Consecr. dist. 1.* consistere debet in necessariis pro Luminaribus, & ornamentis Ecclesiæ; quæ sunt mobilia, scilicet Cruces, Candelabra, Calices, Patenæ, Vestes, & Paramenta; & in necessariis pro sustentatione Rectoris, quæ debent esse immobilia; quia si essent mobilia, citò consumerentur, & nihil de eis remaneret pro successore, quod est contra rationem dotis, quæ debet esse perpetua juxta *Text. in cap. Per vestras de Donat. inter Vir, & Uxor.*

5 De rebus Emphyteuticis, & feudali-
6 libus non potest constitui dos Ecclesiæ ab Emphyteuta, & Feudatario absque consensu Domini Directi, quia Emphyteuta, & Feudatarius non possunt transferre in alium rem Emphyteuticam, & Feudalem sine consensu Domini Directi, per *Text. in Can. Potuit de Locat.* De consensu autem Domini Directi potest constitui dos in dictis Bonis, & tunc si Dominus Directus retineat Dominium Directum supra illa Bona, solus Emphyteuta, aut Feudatarius erit Patronus; si autem dat Dominium Directum Ecclesiæ ratione dotis, tunc tam ipse, quam Dominus utilis erunt Patroni in solidum ratione Dotationis per supradictum *Text. in Canon. Quicumque, Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quest. 5. art. 2. 4. & 6.*

7 Quibus autem modis possit quis constituere dotem Ecclesiæ: Præsupponendum est *Text. in ff. de Jur. Dot.* Ponere sex modos, quibus constitui potest dos mulieri; nimirum *Pollicitatione*, quando scilicet promittitur dos nulla præcedente interrogatione; *Stipulatione*, quando dos constituitur per publicum Instrumentum; *Traditione*, *Acceptilatione*, nam si quis est mulieri debitor, potest mulier contra se cum eo matrimonio dicere: Id quod mihi debes, accepta serio nomine Dotis. *Remissione debiti*; nulla præcedente acceptilatione, *Delegatione Debitoris*, quando E. G. Titius est debitor mulieris, & hæc contrahens matrimonium cum Cajo delegat ipsi Cajo debitum Titii nomine Dotis.

Hoc præsupposito dico, dotem Ecclesiæ constitui posse Pollicitatione, aut Stipulatione, aut Traditione, & quidem in actu ipso Fundationis Ecclesiæ juxta *Text. in cap. Nemo de Consecr. distinct. 1. ibique Archidiacon. in verb. Prædesinat.*

Non potest tamen constitui dos Ecclesiæ Acceptilatione, vel remissione debiti, quia ad constituendam dotem Ecclesiæ requiritur, quod tradat, vel se obliget quis ad tradendam dotem juxta *Text. in cap. Nemo de Consecr. distinct. 1.* Qui constituit dotem Acceptilatione, vel remissione debiti non se obligat ad tradendam, nec tradit dotem, immò se liberat ad obligationem; ergo non potest constitui dos Ecclesiæ Acceptilatione, vel remissione debiti, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 5. art. 7.* Delegatione autem Debitoris potest constitui dos Ecclesiæ E. G. Si aliquis est debitor Fundatoris, Fundator potest delegare debitum illius pro dote Ecclesiæ, dummodò debitor sit solvendo.

Sed supponamus, quòd Debitor non sit solvendo, & Episcopus admiserit hujusmodi delegationem Debitoris pro dote Ecclesiæ; illamque sic indotatam consecraverit; in hoc Casu quis tenebitur illam dotare?

Et videtur, quòd Episcopus teneatur dotare Ecclesiam, quam consecravit indotatam, & in defectum Episcopi teneatur ipse Fundator, ita ut actio pro constituenda dote prius debeat esse contra Episcopum, quàm contra Fundatorem: ita tenet *Gloss. in cap. Cum sicut de Consecrat. Eccl. vel Altar. in verb. Consecrand. propè finem*; & moventur argumento à Pari; Episcopus tenetur providere Clerico ordinato absque titulo, & non Pater Clerici juxta *Text. in cap. Cum secundum de Præben.* ergo à Pari; Episcopus tenebitur dotare Ecclesiam consecratam absque assignatione dotis, & non ejus Fundator.

9 Contraria verò sententia verior, & communior est scilicet, quòd Fundator teneatur dotare Ecclesiam, quam Episcopus contra dispositionem Juris consecravit indotatam. Immodò etiam hæredes Fundatoris tenentur dotare Ecclesiam consecratam indotatam, sed cum ista obli-

obligatio provenerit ex mera liberalitate, non debet multum severe agi contra ipsum Fundatorem, aut ejus hæredem. *Abb. in cap. Cum sicut de Consecrat. Eccl. vel Altar. num. 4. ibique Gonzal. num. 6.*

- 10 In casu verò, quo Fundator non sit solvendo, tunc teneatur Episcopus illam dotare de Bonis suæ Ecclesiæ, si hoc sine læsione fieri possit, sin autem de suo proprio Patrimonio: ita vult *Gloss. in Cap. Nemo de Consecrat. distinct. 1. & tenet Bald. Novell. in tract. de Dot. part. 1. coll. 1. in vers. Immo si ipse fundans ubi dicit, quod si Fundans erit impotens, consecrator tenebitur: ergo illo potente*
- 11 consecrator non tenebitur. Ratio est, quia Fundans Ecclesiam censetur tacite se obligasse ad illam dotandam. Quemadmodum Pater Carnalis obligatur ad dotem competentem filix dandam *Abb. in cap. Cum sicut de Consecrat. Eccl. num. 2. & 3. ibique Gonzal. num. 1. & 6. Rocch. de Curt. de Jurepatr. in verb. Construxit quest. 4. Lambertin. cod. tract. lib. 1. par. 1. quest. 5. art. 18.*

Non obstat *Gloss. in Can. Cum sicut de Consecrat. Eccl. vel Altar.* quia iste Textus potius favet nostræ conclusioni, quam ei contrarietur, cum disponat, quod ipsa Regina Ungariæ Fundatrix dotet Ecclesiam, quam Episcopus consecravit indotatam. Argumentum à pari nihil stringit, cum *Text. in cap. Cum secundum de Præben.* solum dicat, quod Episcopus teneatur de suo providere Clerico ordinato absque titulo, nullo præsentante, in casu autem, quo quis Clericum præsentet, non Episcopus, sed ipse præsentator tenebitur; ita erit in Casu nostro, si Episcopus consecret Ecclesiam indotatam, quam ipse fundavit, ipse Episcopus tenebitur illam dotare, sed si alius fundavit, Fundator, & non Episcopus, nisi in defectum illius, tenebitur dotare. *Butr. in cap. Cum sicut de Commercio. Eccl. num. 5.*

ARGUMENTUM.

An minor possit dotare Ecclesiam sine Decreto Judicis. Et an in relictis ad pias Causas sint servandæ solemnitates Juris Civilis.

SUMMARIUM.

- 1 Minor non potest alienare propria Bona, sine Decreto Judicis; sed limitata ut num. 2.
- 2 Minor potest dotare Ecclesiam sine Decreto Judicis.
- 3 In relictis ad Pias Causas non est servanda solemnitas Juris Civilis.
- 4 Testamentum Caci, ubi relicta fuit dos Ecclesiæ, non servata forma Leg. Hac consultissima Cod. qui testament. facer. poss. an sit Validum?
- 5 Dos relicta Ecclesiæ in testamento condito absque testibus, aliisque solemnitatibus Juris Civilis debetur Ecclesiæ.
- 6 Testamentum ad pias Causas, ut sit validum, satis est, quod sit scriptum, vel subscriptum à Testatore, sed intellige, ut num. 7.
- 8 Testamentum favore piæ Cause, etiam si in eo non relinquatur legitima ascendentibus, vel descendantibus, adhuc est validum.
- 9 Testamentum sine solemnitatibus favore piæ Cause est validum.
- 10 Testamentum si reperitur cancellatum penes Testatorem, cancellatio præsumitur facta de illius ordine, & voluntate; sed limitata, ut numer. 12. & 13.
- 11 Primum Testamentum favore piæ Cause non censetur revocatum per posterius sine speciali derogatione.
- 14 Testamentum licet in voluntate imperfectum, an sustineatur favore piæ Cause.
- 15 An per epistolam probari possit voluntas Testatoris favore piæ Cause.
- 16 Testamentum per solam schedulam notificatum est validum, amplius ut numer. 17.
- 18 Testamentum peractum sine solemnitatibus, in quo relinquuntur aliqua Bona